

DATOS IDENTIFICATIVOS

Xénero, violencia e intervención social

Materia	Xénero, violencia e intervención social			
Código	O05G220V01909			
Titulación	Grao en Traballo Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Vázquez Figueiredo, María José			
Profesorado	Vázquez Figueiredo, María José			
Correo-e	figueiredo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia pretende proporcionar, de forma xeral, unha aproximación psicosocial á violencia de xénero, abordando os determinantes epistemolóxicos, psicolóxicos, xurídicos e sociais desta problemática, así como as principais medidas de prevención, intervención e tratamento. De forma transversal, abórdanse os obxectivos de desenvolvemento social vencellados a Axenda 2030, concretamente o obxectivo 5 Igualdade de xénero e a meta 5.2 violencia de xénero, así como o obxectivo 3 Saúde e Benestar, Obxectivo 16 paz xustiza, coa pretensión de formar persoas e profesionais do Traballo Social competentes, que estean conectados e comprometidos coa sociedade actual. Introdúcese o debate para aportar unha perspectiva crítica na materia, de cara a potenciar unha maior responsabilidade social e sensibilidade a favor da inclusión social, en especial nos colectivos con diversidade social. Proporcionase unha aprendizaxe baseada na experiencia mediante a aplicación da metodoloxía de Aprendizaxe Baseado en Proxectos e da Aprendizaxe Servizo no ámbito Universitario, en colaboración con entidades e institucións externas (i.e., TRAMA Ourense). Realízanse prácticas e proxectos abertos, en base a respectar os diversos talentos e formas de aprender dos/as estudantes.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
B3	Traballar coas persoas para que sexan autosuficientes e con capacidade para manifestar as súas necesidades, desexos, puntos de vista e circunstancias
B6	Demostrar competencia profesional no exercicio do traballo social
C1	Establecer relacións profesionais co fin de identificar a forma máis adecuada de intervención
C2	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas achega das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, considerando a diversidade cultural -e polo tanto a especificidade das minorías étnicas, culturais, lingüísticas...-, a esixencia de promover a igualdade entre homes e mulleres, a necesidade de tender cara a unha sociedade ambientalmente sustentable e de defender os valores da paz
C3	Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención
C4	Responder a situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados
C5	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios, para promover o desenvolvemento dos mesmos e para mellorar as súas condicións de vida por medio da utilización dos métodos e modelos de Traballo Social, facendo un seguimento con regularidade dos cambios que se producen co fin de preparar a finalización da intervención

C6	Preparar, producir, implementar e avaliar os plans de intervención co sistema cliente e os colegas profesionais negociando o fornecemento de servizos que deben ser empregados e revisando a eficacia dos plans de intervención coas persoas implicadas co fin de adaptalos ás necesidades e circunstancias cambiantes. Considerar os deberes éticos da profesión relativos ao sistema cliente a respecto da confianza, a proximidade, a afectividade, as relacións igualitarias, o respecto á diversidade cultural, etc
C12	Deseñar, implementar e avaliar proxectos de intervención social
C13	Defender as persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades e actuar no seu nome se a situación o requirir
C14	Preparar e participar nas reunións de toma de decisións co fin de defender mellor os intereses das persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades
C15	Establecer e actuar para a resolución de situacións de risco previa identificación e definición da natureza da mesma
C16	Establecer, minimizar e administrar o risco cara a un mesmo e os colegas a través da planificación, revisión e seguimento de accións para limitar o estrés e o risco
C17	Administrar e ser responsable do seu propio traballo asignando prioridades, cumprindo coas obrigacións profesionais e avaliando a eficacia do propio programa de traballo
C20	Traballar de xeito eficaz dentro de sistemas, redes e equipos interdisciplinares e «multiorganizacionais» co propósito de colaborar no establecemento de fins, obxectivos e tempo de duración dos mesmos contribuíndo igualmente a abordar de xeito construtivo os posibles puntos de vista existentes
C21	Participar na administración e dirección de entidades de benestar social
C24	Xestionar conflitos, dilemas e problemas éticos complexos identificando os mesmos, deseñando estratexias de superación e reflexionando sobre os seus resultados
C25	Contribuír á promoción das mellores prácticas do Traballo Social participando no desenvolvemento e análise das políticas que se implementan
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade reflexiva
D4	Comunicación oral e escrita nas linguas nativas
D6	Coñecemento da cultura propia da comunidade
D8	Capacidade de xestión da información
D9	Resolución de problemas
D10	Toma de decisións
D11	Traballo en e con equipos diversos
D12	Traballo en equipo de carácter interdisciplinar
D14	Habilidades nas relacións interpersoais
D15	Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade
D16	Razoamento crítico
D17	Compromiso ético
D18	Aprendizaxe autónoma
D19	Adaptación a novas situacións
D23	Motivación pola calidade
D24	Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Que o alumnado sexa capaz de intervir con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas sobre as súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, tomando en consideración a diversidade cultural-e por tanto a *especificidad das minorías étnicas, culturais, lingüísticas...-a esixencia de promover a igualdade entre homes e mulleres, o requirimento de ir cara a unha sociedade sustentable *medioambientalmente e defender os valores da paz.	B1	C1	D1
	B2	C2	D2
	B3	C3	D3
	B6		D14
			D16
			D17
			D19
			D23
			D24

Que o alumnado sexa capaz de *interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios para promocionar o desenvolvemento dos mesmos e para mellorar as súas condicións de vida.	B2	C1	D1
	B6	C3	D2
		C5	D3
		C12	D4
		C17	D6
		C20	D8
		C21	D10
		C24	D11
		C25	D12
			D14
			D15
			D16
			D17
			D18
			D24
Que o alumnado sexa capaz de preparar, producir, *implementar e avaliar os plans de intervención co sistema cliente e os colegas profesionais negociando a subministración de servizos.	B2	C1	D2
	B6	C16	D3
		C17	D4
		C20	D8
		C25	D11
			D12
			D14
			D17
			D18
Que o alumnado sexa capaz de traballar cos comportamentos que representan un risco para o sistema cliente identificando e avaliando situacións e circunstancias que configuran devandito comportamento e elaborando estratexias de modificación dos mesmos.	B6	C13	D1
		C15	D3
		C24	D9
		C25	D10
			D16
			D17
			D18
			D19
Que o alumnado sexa capaz de analizar e *sistematizar a información que proporciona o traballo cotián como soporte para revisar e mellorar as estratexias profesionais que deben dar resposta ás situacións sociais emerxentes.	B2	C3	D1
	B6	C4	D3
			D6
			D8
			D9
			D10
			D14
			D16
			D17
			D18
			D19
			D23
Que o alumnado sexa capaz de deseñar, *implementar e avaliar proxectos de intervención social.	B6	C6	D1
		C12	D2
		C17	D3
		C20	D4
		C21	D6
		C24	D8
		C25	D9
			D10
			D15
			D17
			D18
			D19
			D23
			D24

Que o alumnado sexa capaz de apoiar ás persoas para que sexan capaces de manifestar as necesidades, puntos de vista e circunstancias.	B3 B6	C1 C3 C13 C14 C20	D1 D3 D4 D9 D10 D11 D12 D14 D15 D17 D19 D23 D24
Que o alumnado sexa capaz de defender ás persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades, actuando no seu nome si a situación requireo.	B2	C1 C3 C5	D1 D3 D9 D10 D16 D17 D23 D24
Que o alumnado sexa capaz de valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención	B6	C3	D1 D3 D10 D16 D17 D18 D23
Que o alumnado sexa capaz de responder a situacións de crises valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados	B1 B6	C1 C3 C4 C15 C16 C24 C25	D1 D2 D3 D8 D9 D10 D12 D16 D17 D18 D19 D23

Contidos

Tema	
TEMA 1.- TEORÍA DE XÉNERO	1.1. ANÁLISE DOS VALORES ESTRUTURAIS DA VIOLENCIA
TEMA 2.- MARCO TEÓRICO E CONCEPTUAL DA VIOLENCIA DE XÉNERO.	2.1. TEORÍAS EXPLICATIVAS DA VIOLENCIA DE XÉNERO. 2.1.1.TEORÍA DO CICLO DA VIOLENCIA: FASES 2.2.1.1.TEORÍA ECOLÓXICA 2.2.1.2.FACTORES EXPLICATIVOS: INDIVIDUAIS, RELACIONALES, COMUNITARIOS, SOCIAIS 2.2.APROXIMACIÓN PSICOSOCIAL Á VIOLENCIA DE XÉNERO. 2.2.1.TIPOLOXÍA DA VIOLENCIA DE XÉNERO 2.2.1.1.VIOLENCIA FÍSICA 2.2.1.2.VIOLENCIA SEXUAL 2.2.1.3.VIOLENCIA PSICOLÓXICA 2.2.2.INDICADORES DA VIOLENCIA DE XÉNERO. 2.2.2.1.INDICADORES EPIDEMIOLÓXICOS 2.2.2.2.INDICADORES XUDICIAIS 2.2.2.3.INDICADORES SOCIAIS
TEMA 3.- CONSECUENCIAS E CUSTOS SOCIAIS DERIVADOS DA VIOLENCIA DE XÉNERO	3.1.-CONSECUENCIAS PARA A VÍTIMA 3.2.-CONSECUENCIAS PARA O AGRESOR 3.3.-CONSECUENCIAS PARA O MENOR
TEMA 4. -PROGRAMAS DE ACTUACIÓN PARA A PREVENCIÓN E ERRADICACIÓN DA VIOLENCIA DE XÉNERO	4.1.-INTERVENCIÓN PSICOSOCIAL CON MULLERES MALTRATADAS 4.2.-INTERVENCIÓN PARA MALTRATADORES DE XÉNERO. 4.3.-PROGRAMA DE AXUDA Aos/Os FILLOS/As QUE VIVIRON A VIOLENCIA FAMILIAR.
TEMA 5.-GRUPOS E REDES DE APOIO Ás MULLERES VÍTIMAS DE VIOLENCIA DE XÉNERO	5.1.-REDE DE APOIO: DEFINICIÓN, TIPOLOGIA E RELACIÓN COAS VARIABLES DE AXUSTE

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	19	13	32
Seminario	5	10	15
Traballo tutelado	8	24	32
Debate	1	10	11
Resolución de problemas de forma autónoma	6	0	6
Aprendizaxe colaborativa	1	0	1
Exame de preguntas obxectivas	1	25	26
Estudo de casos	1	26	27

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Nas sesións maxistrais expónse os contidos teóricos da materia. O profesorado proporcionará todo o material explicado na clase. Ao longo do proceso de instrución introdúcese metodoloxía que facilitan o desenvolvemento da metamemoria e metacoñecemento.
Seminario	As titorías empréganse para levar a cabo o seguimento dos traballos de grupo, e poder avaliar as achegas de cada alumno/a. Tamén se proporciona retroalimentación aos problemas plantexados e resolución que aporta cada estudante.
Traballo tutelado	Os estudantes responden as diversas cuestións que miden o grao de comprensión dos contidos abordados nas sesións. Para estudantes asistenciais Os estudantes traballan por equipos, seguindo a metodoloxía de aprendizaxe cooperativa, e guiados por un plan de traballo, que concreta as actividades, as entregas e os prazos. As fases e actividades do traballo tutelado son catro: 1ªfase. Revisión bibliográfica; 2ªfase de deseño do produto que se pon ao servizo da comunidade; 3ªfase. De verificación do produto; 4ªfase. De exposición e presentación do produto. Este plan de traballo téñeno a disposición os/as estudantes na MOOVI. O desenvolvemento de cada subproxecto, que desenvolve cada equipo de traballo, realízase en colaboración co Centro de Intervención Educativa de Medio Aberto de Ourense, que xestiona TRAMA e a Subdirección E.O.T. Centro Penitenciario de Pereiro Aguiar (Ourense). Durante a elaboración do traballo tutelado poderán levarse a cabo saídas de campo vencelladas as institucións colaboradoras. O seguimento do traballo tutelado farase na aula, nas horas de prácticas dispostas para o caso, o feedback realízase de forma inmediata a cada equipo nos seminarios; e na fase inicial o docente elabora un informe coas recomendacións de mellora da calidade dos subproxectos, que estará dispoñible na MOOVI. As entregas serán sucesivas e progresivas, efectúanse na MOOVI. Os estudantes que participan desta modalidade adhírense ao Proxecto de Innovación Educativa da Facultade de Educación e do Traballo Social, que versa sobre a aprendizaxe en grupos cooperativos. Ademais da Aprendizaxe Servizo e Aprendizaxe por proxectos. Para os estudantes non asistentes Elaboran un proxecto de forma individual, seguindo as mesmas fases que os estudantes asistenciais. No obstante, o proxecto e produto elaborado non se vencella ás institucións colaboradoras, nin tampouco ao traballo en equipo. As actividades e entregas vencelladas ao proxecto seguen os mesmos prazos que os/as estudantes asistenciais. A exposición realízase o día do exame oficial da materia, ou ben o día de exposición dos proxectos dos/as estudantes asistenciais. A valoración do traballo require indefectiblemente cumprir coas entregas establecidas no plan de traballo e expoñer o proxecto realizado. Recoméndase pórse en contacto co/a docente para planificar o traballo tutelado, dende o inicio da materia.
Debate	Propóñense prácticas libres, innovadoras e creativas, que evidencien un interese xenuíno por aprofundar na materia, e que posibiliten o pensamento crítico e unha maior comprensión dos contidos curriculares. Terase en conta todas as achegas que se fagan sobre os materiais científico-académicos ou de divulgación que estean relacionados coa materia. Ademais da participación en actividades científico-técnicas recomendadas, que contribúan a incrementar e mellorar o coñecemento sobre a materia. Así como os encontros con profesionais, que posibiliten vencellar o coñecemento teórico co práctico; ou ben saídas de campo. A evidencia da súa realización depositarase en MOOVI, dentro do prazo establecido no plan de traballo da materia. Os prazos de entrega e acreditación da realización das actividades vencelladas a sección do debate son as mesmas para os estudantes asistentes, como non asistentes.

Resolución de problemas de forma autónoma	Aprendizaxe baseado en problemas. Patexase supostos prácticos vencellados a cada bloque temático da materia, os cales deben ser resoltos na aula de forma individual. Este exercicio de preparación progresiva serve de práctica de cara a resolución dun suposto práctico, que inclúe diversos coñecementos teórico-prácticos abordados ao longo da materia. Dito problema será resolto en grupo, e entregase na MOOVI.
	Neste caso, tómake como apoio diversas fontes, capítulos de libro, artigos e material audiovisual que traten temas relacionados coa materia.
Aprendizaxe colaborativa	Propóñense estratexias de colaboración que faciliten o traballo en equipo e a cohesión grupal, asumindo con responsabilidade e ética o compromiso co traballo común

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Para atender de forma persoal, ao alumno/a que o requira, adoptaranse dúas modalidades: 1) Presencial. Na aula, durante as sesións de titorías do grupo. Tamén de xeito presencial no despacho do docente 2) Non presencial. Os/os alumnos/as que non puideron asistir ás titorías presenciais poderán consultar ao profesor as dúbidas que teñan sobre os temas da materia por correo electrónico ou na sala do profesor 2651, no campus remoto.
Traballo tutelado	Para atender de forma persoal, ao alumno/a que o requira, adoptaranse dúas modalidades: 1) Presencial. Na aula, durante as sesións de titorías do grupo. Tamén de xeito presencial no despacho do docente 2) Non presencial. Os/os alumnos/as que non puideron asistir ás titorías presenciais poderán consultar ao profesor as dúbidas que teñan sobre os temas da materia por correo electrónico ou na sala do profesor 2651, no campus remoto.
Resolución de problemas de forma autónoma	Para atender de forma persoal, ao alumno/a que o requira, adoptaranse dúas modalidades: 1) Presencial. Na aula, durante as sesións de titorías do grupo. Tamén de xeito presencial no despacho do docente 2) Non presencial. Os/os alumnos/as que non puideron asistir ás titorías presenciais poderán consultar ao profesor as dúbidas que teñan sobre os temas da materia por correo electrónico ou na sala do profesor 2651, no campus remoto.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Seminario	Titorías en grupo: dossier	10	C17	D18
	De forma individual e, de forma continuada, entrégase dossier de prácticas realizadas durante o horario de clase. As prácticas deben entregarse na plataforma virtual (MOOVI).			
Traballo tutelado	Revisión bibliográfica que aborde algún dos descritores da materia: xénero, violencia e intervención social. O deseño creativo dun produto que sexa útil para a comunidade.	20	B1 B2 B3 B6	C1 C2 C3 C4
	A elaboración do traballo vencellase a metodoloxía aprendizaxe por proxectos, aprendizaxe servizo e permite ter contacto coas institucións colaboradoras (i.e., Centro de Intervención Educativa de Medio Aberto de Ourense, que xestiona TRAMA, outras ONGS).		C5 C6 C12 C13 C14	D6 D8 D9 D10 D11
	O traballo realízase de forma grupal. Planifícanse no horario de docencia o seguimento e orientación do traballo de investigación teórico.		C15 C16 C17	D12 D14 D15
	A revisión bibliográfica e produto deseñado debe presentarse e defenderse.		C20 C21 C24	D16 D17 D18
	Os/as estudantes que acudan a avaliación global farán un proxecto individual, que non aparece vencellado coas institucións que colaboran no proxecto aprendizaxe servizo. Tamén teñen a obriga de presentar e defender o traballo.		C25	D19 D23 D24
Debate	Terase en conta todas as achegas que se fagan sobre os materiais científico-académicos ou de divulgación que estean relacionados coa materia.	10	C1	D2 D8 D9 D16
	Ademais da participación en actividades científico-técnicas e saídas recomendadas que contribúan a incrementar e mellorar o coñecemento sobre a materia.			D17 D18 D19 D23 D24

Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade autónoma titorizada do estudante	20	B1 B2 B3 B6	C1 C2 C3 C4 C5 C6 C12 C13 C14 C15 C16 C17 C20 C21 C24 C25	D1 D2 D3 D4 D6 D8 D9 D10 D11 D12 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D23 D24
Exame de preguntas obxectivas	Os coñecementos teóricos serán avaliados de forma progresiva e continua ao longo do desenvolvemento da materia. Acompaña-se de estudos de caso.	40	B6	C3	D1 D3 D18

Outros comentarios sobre a Avaliación

As **datas oficiais dos exames** poden consultarse na web da Facultade de Educación e do Traballo Social no espazo datas de exames 2023/2024.

Aplicarase un sistema de **avaliación continua de contidos e de competencias traballadas na materia**. O alumnado que ao longo do cuadrimestre superase as probas e os traballos, que se realizan periodicamente, non terán que presentarse na convocatoria oficial da Facultade.

Por tanto, as partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, en consecuencia, como aprobadas nese curso académico.

1) Avaliación continua.

Inclúe proba obxectiva, estudos de caso, presentación de proxectos e actividades autónomas titorizadas que serán entregadas na plataforma virtual, que se utilice na materia (i.e., MOODLE). Ademais, valórase positivamente a participación do alumnado en encontros científico-académicos recomendados pola súa contribución ao coñecemento da materia, así como a realización e participación en actividades adicionais, de carácter voluntario, que axuden pola súa aportación e interés a avanzar na comprensión da materia.

2) Avaliación global.

Inclúe proba obxectiva, estudos de caso, presentación de proxectos e actividades autónomas titorizadas que serán entregadas na plataforma virtual, que se utilice na materia (i.e., MOODLE). Ademais, valórase positivamente a participación do alumnado en encontros científico-académicos recomendados pola súa contribución ao coñecemento da materia, así como a realización e participación en actividades adicionais, de carácter voluntario, que axuden pola súa aportación e interés a avanzar na comprensión da materia.

Será de obrigado cumprimento informar á profesora da materia, ao comezo do curso, que se optará pola modalidade de avaliación global, co propósito de poder propor e orientar sobre tema obxecto de estudo no traballo tutelado. O alumnado que opte por esta modalidade deberá entregar as prácticas na plataforma MOODLE no prazo establecido, na materia. O traballo debe ser presentado, preferiblemente na aula.

Será considerado na modalidade de avaliación global o alumnado que polo xeral aqueles que non consigan o 80% de

asistencia.

De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

Segunda convocatoria, xullo.

Valórase a evolución do progreso do alumnado na adquisición de competencias. O alumnado só se ten que examinar dos contidos e destrezas que non chegou a superar na convocatoria de xullo, ao conservarse a cualificación das competencias adquiridas. O alumnado terá de data límite para entregar o dossier de prácticas, os estudos de caso e o estudo bibliográfico, o día do exame oficial publicados na páxina web da Facultade de Ciencias da Educación.

A proba obxectiva levará a cabo o día do exame oficial publicados na páxina web da Facultade de Educación e do Traballo Social.

A cualificación final será resultado do nivel de competencia conseguida, con relación aos obxectivos da materia, na convocatoria de xuño e xullo.

O alumnado que opte pola avaliación global debe planificar o tema obxecto de estudo do traballo tutelado dende inicio do curso, e a súa presentación farase o día do exame oficial, previa entregada do mesmo na plataforma MOOVI.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Arce, R., Fariña, F., Vázquez, M^{aj}., Novo, M., Seijo, D., **Programa Galicia de reeducación de agresores de género**, Vol.2, Andavira, 2015

Arce, R., Fariña, F., Vázquez, M^{aj}., Novo, M., Seijo, D., **Programa Galicia de reeducación de agresores de género**, Vol.1, Andavira, 2015

Fariña, F., Arce, R., y Buela-Casal, G., **Violencia de género. Tratado psicológico y legal**, Biblioteca Nueva, 2009

Fariña, F. y Arce, R., **Avances en torno al comportamiento antisocial, evaluación y tratamiento**, Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales, 2003

Marchiori, H., **Violencia familiar. Protección Víctimas Niños**, Victimología 20, 2017

Bibliografía Complementaria

Arnoso, A., Ibabe, I., Arnoso, M., y Elgorriaga, E., **El sexismo como predictor de la violencia de pareja en un contexto multicultural**, Anuario de Psicología Jurídica, 2017

Arce, R., Fariña, F., Carballal, A., y Novo, M., **Creación y validación de un protocolo de evaluación forense de las secuelas psicológicas de la violencia de género.**, 21(2), Psicothema, 2009

Arce, R., Fariña, F., y Novo, M., **Contraste del desarrollo de la inteligencia emocional en penados por violencia de género, menores de reforma y adultos sin antecedentes.**, Servicio de Publicaciones de la Universidad de Mur,

Arredondo-Provecho, A. B., del Pliego-Pilo, G., Nadal-Rubio, M., y Roy-Rodríguez, R., **Conocimientos y opiniones de los profesionales de la salud de atención especializada acerca de la violencia de género**, 18(4), Enfermería clínica, 2008

Arbach, K., Bobbio, A., **Intimate partner violence risk assessment in community health facilities. A multisite longitudinal study.**, 27(2), 105-112, Psychosocial Intervencion, 2018

Barón, S., **Gender differences in intimate partner violence: a predictive analysis of IPV by child abuse and domestic violence exposure during early childhood.**, 29(1), 89-93, Anuario de Psicología Jurídica, 2019

Bauyard, V., Edwards, K.M., Rizzo, A. J., Theodores, M., Tardiff, R., Lee, K., y Greenberg, P., **Evaluating a gender transformative violence prevention program for middle school boys: a pilot study.**, 101, 165-173, Children and Youth Services Review, 2019

- Barreira, A.L., & Jiménez, M.M., **Dependencia emocional en agresores de pareja asistentes a un programa de intervención de penas y medidas alternativas: estudio piloto.**, 75-88., International Journal of Psychology and Psychologi, 2020
- Fariña, F. Arce, R., Seijo, D., y Novo, M., **Prevención e intervención en violencia de género y familiar**, Nino, 2011
- Fariña, F., Vázquez, Mª J., y Suárez, A., **Una alternativa a la prisión para maltratadores de género: programa de reeducación.** En J. Romay, **Perspectivas y retrospectivas de la psicología social en los albores del siglo XXI** (pp. 455-463), Biblioteca Nueva, 2007
- Ferrer-Perez, V. A., Ferreiro-Basurto, V., Navarro-Guzmán, C., y Bosch-Fiol, E., **Programas de intervención con maltratadores en España: la perspectiva de los/as profesionales.**, 25(3), Psychosocial Intervention, 2017
- Caballé-Pérez, M., García, D. V., Santos-Hermoso, J., López-Ossorio, J. J., & González-Álvarez,, **El Quebrantamiento de las Órdenes de Protección en Violencia de Género: Análisis de los Indicadores de Riesgo mediante el Formulario VPR4.** 0., 30(1), 63-72., Anuario de Psicología Jurídica,, 2020
- Del Río Lozano, M., & Calvente, M. D. M. G. (2020)., **Cuidados y abordaje de la pandemia de COVID-19 con enfoque de género.**, Gaceta Sanitaria. 1-4. <https://doi.org/10.1016/j.g.>, 2020
- Droppelman, C., Valdés-Riesgo, A., y Villagra, C., **Therapeutic jurisprudence and practical convergences for social reintegration.**, 82, 1-8., International Journal of Law and Psychiatry,, 2022
- Juarros-Basterretxea, J., Herrero, J., Fernández-Suárez, A., Pérez, B., y Rodríguez-Díaz, F. J., **Son los maltratadores generalistas distintos de los hombres extrafamiliarmente violentos en general? Un estudio con hombres violentos en prisión.**, 10(1), 8-14., The European Journal of Psychology Applied to Lega, 2018
- Jung, H.; Herrenkohl, T.I.; Skinner, M.L.; Lee, J. O.; Klika, J. B.; Rousson, A. N., **Gender differences in intimate partner violence: a predictive analysis of IPV by child abuse and domestic violence exposure during early childhood.**, 25(8), 903-924, Violence Against Woman, 2019
- Kumar, S., & Casey, A., **Work and intimate partner violence: Powerful role of work in the empowerment process for middle-class women in abusive relationships.**, 23(1), 1-18., Community, Work & Family,, 2020
- LUZARRAGA, J. M., y NÚÑEZ-LOZANO, J. M., **Análisis de una experiencia de prevención primaria en violencia de género en educación secundaria.**, 4(1), Revista Internacional de Educación y Aprendizaje, 2017
- Javed, S., Chattu, V. K., **Patriarchy at the helma of gender-based violencia during COVID-19.**, 8(1), 32-35, Aims Public Health,, 2021
- Liminana, A. R., Martínez, R. S., y Pérez, M. Á. M., **Problemas de conducta infantil y competencias parentales en madres en contextos de violencia de género.**, 32(1), 35-40., Gaceta Sanitaria,, 2018
- Navarro-Pérez, J. J., Oliver, A., Carbonell, Á., & Schneider, B. H., **La eficacia de una intervención con aplicación móvil sobre actitudes asociadas a la violencia de pareja en los adolescentes de centros de acogida.**, 29(2), 59-66., Psychosocial Intervention, 2020
- Oliveira, C.; Martins, M.D.; Dias, S.; Keygnaert, I., **Conceptualizing sexual and gender-based violence in European asylum reception centers.**, 77(27), Archives of Public Health, 2019
- Orozco, A., Aguilar, A., Amaris, M., **Legitimación de la violencia en parejas heterosexuales desde el género como una de las estructuras de práctica social**, 30(1), 1-4, Saúde Soci., 2021
- Pereira, S., y Guzman, A., **Amor, familia y violencia: construcciones sociales de las mujeres maltratadas por sus parejas y que transitan por el proceso legal correspondiente**, (14), Analogías del comportamiento, 2017
- Pereda, N. y Tamarit, J. M., **¿Ciegos ante la perspectiva de género o ciegos ante la evidencia empírica sobre la violencia en las relaciones de pareja**, 85-87, Anuario de Psicología Jurídica, 2019
- Pornari, Ch.D., Dixon, L., y Humphreys, G. (2021)., **A preliminary investigation into a range of implicit and explicit offence supportive cognitions in Perpetrators of Physical intimate partner violence.**, 36(3-4), 1-33, Journal of Interpersonal Violence, 2021
- Rivera, A. P., y Hernández, A. O., **Prevención de la violencia de genero mediante el uso de medios audiovisuales**, 2(1), JÓVENES EN LA CIENCIA, 2017
- Rodríguez, J.; Bringas, C., Fariña, F., Arce, R. y Bernardo, A., **Psicología Jurídica y Victimología**, Ediciones de la Universidad de Oviedo., 2008
- Soria-Verde, M. A., Pufulete, E.M. y Álvarez-Llabería, F. X., **Homicidios en la pareja: explorando las diferencias entre agresores inmigrantes y españoles.**, 29(1), 89-93, Anuario de Psicología Jurídica, 2019
- Stewart, R., Wright, B., Smith, L., Roberts, S., y Russell, N. (2021)., **Gendered stereotypes and norms: A systematic review of interventions designed to shift attitudes and behavior**, e0660, 1-15, Heliyon,, 2021
- Suomi, A., Dowling, N. A., Thomas, S., Abbott, M., Bellinger, M., Battersby, M., Koziol-McLain, J.,, **Patterns of families and intimate partner violence in problem gamblers**, 35(2), 465-484, Journal of Gambling Studies, 2019
- Vargas, V., Lila, M., y Catalá-Miñana, A., **¿ Influyen las diferencias culturales en los resultados de los programas de intervención con maltratadores? Un estudio con agresores españoles y latinoamericanos.**, 24(1), Psychosocial Intervention, 2015
- Vaca-Ferrer, R., Ferro-García, R., y Valero-Aguayo, L., **Efficacy of a group intervención program with woman victims of gender violence in the framework of contextual therapies.**, 36(2), 189-199, Anales de Psicología, 2020
- Terrazas, J., y Blitchtein, D., **Rural↔urban migration as a factor associated with physical and sexual intimate partner violence Peru 2015↔2017: a secondary analysis of a national study.**, 22(1), 1-14., BMC Women's Health,, 2022
- Stephenson, R., Rogers, E., Mansergh, G., Hirshfield, S., y Sullivan, P., **Intimate partner violence and preferences for pre-exposure prophylaxis (PrEP) modes of delivery among a sample of gay, bisexual, and other men who have sex with men**, 26(7), 2425-2434., AIDS and Behavior,, 2022

- Rovira, M., Lega, L., Suso-Ribera, C., y Orue, I., **The role of women's traditional gender beliefs in depression, intimate partner violence and stress: insights from a Spanish abbreviated multicultural measure**, 22(1), 1-12., BMC Women's Health,, 2022
- Patel, A. R., Newman, E., y Richardson, J., **A pilot study adapting and validating the Harvard Trauma Questionnaire (HTQ) and PTSD checklist-5 (PCL-5) with Indian women from slums reporting gender-based violence.**, 22(1), 1-15., BMC women's health,, 2022
- Ngo, F. T., Zavala, E., y Piquero, A. R., **Gender, Life Domains, and Intimate Partner Violence Perpetration: A Partial Test of Agnew's General Theory of Crime and Delinquency.**, 59(4), 487-529., Journal of Research in Crime and Delinquency,, 2022
- Fan, S., y Koski, A., **The health consequences of child marriage: a systematic review of the evidence**, BMC public health,, BMC public health,, 2022

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Estrutura social/O05G220V01501

Outros comentarios

Recoméndase:

- 1.-Ler, con anterioridade á explicación do docente, o material do tema que se vai a tratar na sesión maxistral; de ser o caso, hanse de anotar as dúbidas para resolvelas na sesión maxistral.
- 2.-Ler, mínimo, dous artigos da bibliografía básica e complementaria, que recolle a presente guía docente.
- 3.-Participar activamente nas clases maxistras, expondo cuestións sobre os temas tratados.
- 4.-Exporlle ao profesorado preguntas/consultas que se consideren necesarias para comprender os contidos explicados nas sesións maxistras, así como os procedementos implicados no desenvolvemento dos traballos propostos polo docente.